

d'Alphabetisierung op Franséisch. An ech sinn iwwerzeegt, och do wieren d'Leit dergéint.

M. Claude Wiseler, Président | Dir musst erëm zum Sujet zrëckkommen, Här Keup, wannechgelift.

Une voix | Dat huet näischt mam Sujet ze dinn!

M. Fred Keup (ADR) | An natierlech, Här President, géife mer och e Referendum maachen iwwer konkreet Ännerungen an eisem Pensioussystem.

Mme Corinne Cahen (DP) | Ass dat hei d'Walcampagne vun der ADR?

M. Fred Keup (ADR) | Mir sinn ëmmer fir d'Demokratie a fir de Referendum!

Ech soen Iech Merci.

M. Dan Hardy (ADR) | Ganz gutt!

M. Tom Weidig (ADR) | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Keup. Deen nächste Riedner ass den Här Gilles Baum.

M. Gilles Baum (DP) | Merci fir d'Wuert, Här President. Natierlech si mer hei befaasst mat engem ganz, ganz wichtege Dossier. En Dossier, deem eis alleguerte wäert ugoen, net nëmmen eis, mee och eis Kanner, déi hannendru kommen.

Mir hunn eng Consultatiounsrönn den 9. Juli. Ech hoffen, dass de Sozialdialog erëm wierklech un d'Lafe kënn. An et soll een awer vläicht zrëckkommen op d'Essenz vun der Politick, firwat mir heibanne sinn. Firwat mir 60 heibanne sinn, dat ass, fir Decisiounen ze huelen.

M. Guy Arendt (DP) | Très bien!

M. Gilles Baum (DP) | Et gëtt Dossieren, do geet dat ganz einfach. An et gëtt Dossieren, déi si méi kniweleg. An awer si mir 60 hei an der Pflicht, fir d'Decisiounen ze huelen. An dofir wäert ech menger Partei proposéieren, déi Motioun hei net matzedroen.

Ech wëllt awer just dem Här Keup soen, well e sech elo esou staarkgemaach huet fir d'Referenden: Et ass jo evident, ouni dee Referendum, dee mer gehalen haten 2015, mengen ech, wär den Här Keup haut net bei eis.

(Hilarité)

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Baum. Madamm Bernard.

Mme Djuna Bernard (déi gréng) | Jo, also och mir hunn eis d'Fro gestallt, wéi eng genee Froen een dann an dësem Referendum theoretesch wëllt stellen. Och dat erschéngt eis net ganz evident. Ech mengen, dass een hei duerchaus vun enger gewëssener Form vu Populismus ka schwätzen. Ech mengen, dat ass och spéitstens bei der Ried vum Här Keup däitlech ginn.

Ech mengen, et ass kee Geheimnis, dass mir als Gréng eis am Hierscht derfir staarkgemaach hunn, eng Form vun engem Biergerrot hei anzesetzen. Dat wier eng Méiglechkeet gewiescht, wou een hätt kënnen informéiert mat engem Panel u Bierger, souwuel Residenté wéi Netresidenten, driwwer schwätzen, informéiert a mat enger Preparatioun an enger wëssenschaftlecher Begleitung.

Dat wär eng Form gewiescht, déi mir eis hätte kënnen virstellen, fir hei méi Biergerbedeelegung mat eranzebréngen, an dat natierlech complementaire zum Sozialdialog, deem hei un éischer Stell steet. An och do si mer iwwerzeegt, datt dat dee richtegen Outil ass.

Fir eis ass e Referendum hei keng viabel Optioun, an och dowéinst wäerte mir dës Motioun net kënnen matstëmme.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Bernard. Den Här Marc Baum.

M. Marc Baum (déi Lénk) | Merci, Här President. Den Här Keup huet elo esou dacks an de Mikro gejaut, datt d'ADR déi demokrateschste Partei wier, datt ech scho bal Bloderen un den Ouere krut. Mee ech wëllt awer och zum Sujet selwer schwätzen.

Et denkt ee sech jo: Et ass eng gutt Iddi, ze esou enger wichtiger Fro wéi der Pensiousreform dat, wat herno um Dësch läit, dann de Leit zum Vott ze stellen. Just do fänkt schon de Problem un: Et läit am Moment näischt um Dësch. Dat, wat mer bis elo héieren hunn, dat si Stoussrichtungen, dat si Pisten, déi um Dësch leien. An ech mengen, wann ee wëll e Referendum maachen, da muss ee mol als Alleréischtt eppes ganz Konkrees um Dësch leien hunn, wou een iwwerhaupt d'Leit befroe kann, ob se domadder averstane sinn oder net averstane sinn. Dat ass an deem heite Fall sécher net esou. Am Géigendeel: Dat, wat um Dësch läit, gëtt vun deem engen demontéiert, gëtt vun deem aneren a Fro gestallt, soudatt ech mengen, datt et op jidde Fall ze fré ass, fir déi Fro vum Referendum ze stellen.

Wierklech demokratesch – an dat ass eng Iddi, déi a Frankräich virun e puer Joer entwéckelt ginn ass vu franséische Politologen –, dat wier d'Fro vun engem „Referendum“, nämlech eng Fro ze stellen, wat d'Leit ënner verschiddeenen Optiounen dann als déi Optioun géifen zrëckbehalen, déi hinnen am nooste géif kommen. Dëst géif sech eventuell och bei engem awer komplexe Sujet wéi der Rentendebatt ubidden, wou et keng 30 Optiounen gëtt, mee awer verschidde grouss Optiounen, déi ee kann huelen. Dat zu engem Vott ze stellen an dat als Indicateur ze huelle fir och eis parlamentaresch Aarbecht, kéint interessant sinn.

Ech mengen, e Referendum ze froen, wou ee mat Jo oder Nee äntwert, ass an deem Stadium, an deem mer am Moment sinn, definitiv ze fré. An duerfir wäerte mer déi Propos vun de Piraten och net matstëmme.

Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Baum. Dann ass zum Schluss nach d'Wuert fir den Auteur, den Här Marc Goergen. Här Goergen.

M. Marc Goergen (Piraten), auteur | Merci, Här President. Dat, wat den Här Baum gesot huet, ass vollkomm richteg: Et ass eng Fro vun der Froestellung herno. An dat hunn ech jo an der Motioun guer net festgeluecht, an och net den Zäitpunkt, well ech si mer ganz bewosst, dass een déi Consultatioun soll ofschléissen. Et ass och herno denkbar, dass ee géing soen: Mir huelen eng Froestellung, eng Fro vun der Chambre des Salariés, vläicht zesumme mat der Chambre des Fonctionnaires – firwat net? –, an op der anerer Säit déi, déi d'Regierung proposéiert, fir dass awer de Wieler mol eng Kéier matschwätze kann.

Well wéi e Problem hu mer hei? Mir hunn hei e Problem, dass mer virun zwee Joer alleguerte viele gaange sinn am Land, awer keen eng Iddi dovunner hat, dass den heiten Dossier géing kommen. Et hat keen eng Iddi, wat den Här Frieden wëlls huet. Den Här Frieden huet a kenger Tëlesemessioun gesot, dass d'Leit mussen méi laang schaffe goen. D'Leit hate guer keng Wiel, doriwuer ofzestëmme. Dat heescht, hei ass d'Iddi, dass d'Leit elo kënnen matschwätzen.

Well ech ginn dem Här Spautz och net Recht: Den Dialog, dee funktionéiert net. Dir waart gëscht selwer derbäi. D'CGFP huet eng brillant Ried gehal, wou Der de Kapp gewäsch kritt hutt, well den Dialog net funktionéiert. An ech kann Iech soen: E Samschde wäert eng Risendemonstratioun an der Stad sinn, wou och nach eng Kéier géint dat demonstrieréiert gëtt, wat Der wëlls hutt, an dergéint, dass den Dialog net funktionéiert.

Dofir ass dat heiten ee Wee, deen ee kéint goen, fir d'Leit ze froen, fir méi Demokratie ze woen a fir d'Leit mat an d'Boot ze huelen. Well wat geschitt, wann Der dat dote mam Briecheuse duerchsetzt? Ma da wäert d'Land weiderhi gespalten sinn a mir wäerten e Schued dervundroen als Gesellschaft, deen net méi ze reparéieren ass. An ech mengen net, dass eng CSV/DP d'Verantwortung dofir an de Geschichtsbücher wëll stoen hunn.

Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Goergen. Domat wär dann d'Lëscht vun de Riedner ofgeschloss. Ech gesi keng aner Wuertmeldung.

An da géing ech d'Motioun vun dem Här Marc Goergen zum Vott stellen.

Vote sur la motion

Ech maachen de Vott op. De Quorum ass erreecht. Vote par procuration. Kuckt nach eng Kéier no, wannechgelift, ob jiddweree seng Procuratioun och matgeholl huet. Da schléissen ech de Vott of.

D'Resultat vum Vott ass: Jo: 6, Nee: 52, Abstentiuon: 0. Dës Motioun ass also ofgeleent mat 52 Nee-Stëmme géint 6 Jo-Stëmme bei kenger Abstentiuon.

Ont voté oui : MM. Dan Hardy, Fred Keup, Mme Alexandra Schoos (par M. Tom Weidig) et M. Tom Weidig ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Ont voté non : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par M. Laurent Mosar), MM. Maurice Bauer, Jeff Boonen, Alex Donnersbach, Emile Eicher, Félix Eischen (par Mme Diane Adehm), Paul Galles (par M. Jean-Paul Schaaf), Mme Françoise Kemp, MM. Marc Lies, Ricardo Marques, Mmes Octavie Modert (par Mme Nathalie Morgenthaler), Nathalie Morgenthaler, MM. Laurent Mosar, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Charles Weiler, Mme Stéphanie Weidart, MM. Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet ;

Mme Barbara Agostino (par M. Gusty Graas), MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mmes Simone Beissel (par M. Gérard Schockmel), Corinne Cahen, MM. Luc Emering (par M. André Bauler), Fernand Etgen (par M. Gilles Baum), Patrick Goldschmidt, Gusty Graas, Mmes Carole Hartmann, Mandy Minella, Lydie Polfer (par M. Guy Arendt) et M. Gérard Schockmel ;

Mmes Taina Bofferding, Liz Braz, Francine Closener (par Mme Taina Bofferding), M. Yves Cruchten, Mme Claire Delcourt (par M. Yves Cruchten), MM. Mars Di Bartolomeo (par M. Franz Fayot), Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Paulette Lenert et M. Ben Polidori ;

Mme Djuna Bernard, M. Meris Sehovic, Mmes Sam Tanson et Joëlle Welfring ;

MM. Marc Baum et David Wagner.

Wann iergendzwoosch deen een oder anere Vott net funktionéiert huet, da rektifizéiere mer dat, mee d'Resultat dovunner ass awer ganz kloer.

3. 8455 – Projet de loi portant approbation de l'Accord entre le Gouvernement du Grand-Duché de Luxembourg et le Conseil fédéral suisse relatif à la protection réciproque et à l'échange d'informations classifiées, fait à Luxembourg, le 13 mai 2024

Da komme mer zum nächste Punkt vun eisem Ordre du jour vun de Moien. An dat ass de Projet de loi 8455, en Accord tëscht Lëtzebuerg an dem Conseil fédéral suisse iwwer de géigesäitege Schutz an den Austausch vu geheimen Informatiounen. D'Riedezäit

ass nom Basismodell festgeluecht an deemno follgendermoossen opgedeelt: de Rapporteur 10 Minuten, déi jeeweileg Fraktiounen a Sensibilitéite 5 Minuten an d'Regierung duerno 10 Minuten. Et hu sech schonn ageschriwwen: den Här Laurent Zeimet, d'Madamm Liz Braz, den Här Fred Keup, d'Madamm Sam Tanson an den Här Sven Clement. An d'Wuert huet elo de Rapporteur vum Projet de loi, den honorebelen Här Gusty Graas. Här Graas, et ass un Iech.

Rapport de la Commission des Affaires étrangères et européennes, de la Coopération, du Commerce extérieur et à la Grande Région

M. Gusty Graas (DP), rapporteur | Merci, Här President. Et ass jo kee Geheimnis, dass déi international Situation ganz ugespaant ass. Dat féiert jo derzou, dass mer besonnesch an der Defense mussen méi eng grouss Opmierksamkeit hunn. E gutt Beispill ass jo elo de rezente NATO-Sommet, do, wou mer jo elo kloer gesot krut hunn, wat eise Beitrag muss an Zukunft sinn.

Et ass natierlech virun allem den Ukrain-Krich, respektiv awer och de Changement um Niveau vun der amerikanescher Administratioun, déi derzou gefouert hunn, dass och en Ęmdenken oder nach méi e staarkt Ęmdenke kënn, wat de Volet Defense ubelaangt. Lëtzebuerg kann an där do och keng Ausnam maachen.

Duerfir ginn och déi Accorden hei ënnerschriwwen, iwwert déi mer haut elo schwätzen. Lëtzebuerg huet bis haut der schonn 29 ënnerschriwwen. A mir versiche schonn zënter 2005, e Maximum vun esou Accorden ze ënnerschreiwen, an éischter Linn natierlech mat Länner aus der EU, anerersäits awer och mat Länner aus der NATO oder doriwwer eraus och mat Länner, wou mer mengen, dass et appropriéiert wär.

Et geet natierlech hei virun allem ëm de Kampf géint den Terrorismus, géint déi organiséiert Kriminalitéit, géint d'Waffeproduktioun, déi industriell an technologesch Spionage oder Cyberattacken. Donieft – an ech mengen, do si mir als Lëtzeburger natierlech och besonnesch gefuerdert – geet et och drëms, dass eist ekonomesch an eist finanziell Ęmfeld maximal soll geséichert sinn. Hei geet et also an éischter Linn awer och ëm Preventioun. Ech wëll dat ganz kloer hei ënnersträchen. Duerfir ass et also wichteg, dass mer e Maximum vun esou Accorden ënnerschreiwen.

Dësen Accord mat der Schwäiz, deen ass och kompatibel mam modifizéierte Gesetz vum 15. Juni 2004 iwwer „la classification des pièces et aux habilitations de sécurité“. Ech wëll vläicht kuerz drun erënneren: Ęm wat geet et an deem Gesetz? Ma virun allem hu mer véier verschidden Niveaue vun Informatiounen: streng geheim, geheim, vertraulich a limitéiert Verdeelung. Jee no Niveau ass also, wéi gesot, eng Persoun, déi entspriechend d'Habilitatioun kritt. Streng geheim – ech mengen, dat ass ganz normal –, dat ass just fir d'Membere vun der Regierung respektiv de Chef d'état-major vun der Arméi an och den Direkter vum Geheimdéngscht, souwéi verschidde Fonctionnaires, déi do am Fong geholl habilitéiert sinn. D'Klassifikatioun där och nëmme vun entspriechend habilitéierte Persounen virgeholl ginn. Déi Persounen ginn och designéiert opgrond vun enger ganz spezieller Prozedur, op déi ech awer elo natierlech net hei wëll agoen.

Deen Accord, iwwert dee mer haut schwätzen, deen huet 15 Artikelen. Ęm wat geet et? Ganz knapps erkläert: Et geet virun allem drëms, hei e juristesche Kader ze schafen, fir eng géigesäitig Sécherheet vun dem Echange vun deene klassifizéierten Informatiounen ze errechen. Ech wëll och hei ënnersträchen, dass souwuel den ëffentleche wéi och de

private Secteur hei touchéiert sinn. An dann: Déi zwou Parteie verflachte sech awer, dee selwechte Schutz fir déi iwwerliewert Informatiounen ze garantéieren wéi fir déi Informatiounen, déi si selwer u sech bidden.

Den Zougang zu dësen Informatiounen ass natierlech nëmme Persounen reservéiert mat spezielle Fonctiounen. Hei zu Lëtzebuerg ass dat de Service de renseignement, deen d'zoustänneg Autoritéit fir d'Exekutioun vun dësem Accord ass.

D'Partei verflachte sech dann natierlech och, déi Informatiounen nëmme fir déi Zwecker ze notzen, fir déi se geduecht sinn. Eng weider Divulgatioun ass natierlech verbueden.

An da gëtt och an deenen Artikelen festgehalten, wéi zum Beispill d'Modalitéite sinn, fir d'Informatiounen ze stockéieren, wéi se kënnen consultéiert ginn an natierlech och wéi se anerwärts kënnen gereegelt ginn. Der Transmissioun gëtt natierlech hei och eng besonnesch Opmierksamkeit geschenkt.

Den Artikel 8, dee seet dann, wéi déi Informatiounen kënnen respektiv mussen zerstéiert ginn.

Den Artikel 14 hält fest, dass bei Differenzen – an dat ass och e bësse spezifesch – net den Tribunal ageschalt gëtt.

Den Artikel 15 seet dann, wéini u sech deen Accord hei a Kraaft trëtt, an zwar den Éischte vun deem Mount, nodeems béid Parteie matgedeelt hunn, dass dee legislative Prozess ofgeschloss ass. Den Accord kann natierlech och amendéiert ginn. E leeft fir eng onbestëmten Zäit, mee e kann awer och opgeléist gi vun där enger oder där anerer Partei. A vun deem Datum u mussen sechs Méint vergoen, bis en dann definitiv gekënnegt ass.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, deen Accord hei gouf den 13. Mee 2024 hei zu Lëtzebuerg op Franséisch an op Englesch ënnerschriwwen. Bei Divergenzen ass et awer déi englesch Sprooch, déi dee Moment ausschlaggebend ass.

Den Ausseminister, den Här Bettel, huet de Projet de loi de 25. Oktober 2024 deposéiert. Den 10. Mäerz 2025 gouf de Rapporteur genannt. An de Rapport gouf den 28. Abrëll dëst Joer unanime uegoholl.

Zu den Avisen: De Conseil d'État huet säin de 26. November d'lescht Joer erausginn. En hat keng Remark ze maachen. Och keng Remark koum vun der Chambre de Commerce. Deen Avis ass vum 3. Dezember 2024. Si huet och den Accord approvouert.

Ech sinn awer frou, dass dëse Projet de loi haut evaküiert gëtt. Dowéinst wollt ech och nach eng speziell Remark maachen, well en eng gewëssen Urgence huet. Firwat? Mee aus dem ganz einfache Grond, well deen Accord hei ausschlaggebend ass, fir eng Zesummenaarbecht mat der Schwäizer Arméi ze garantéieren. Dat heescht, eis Arméi huet do – ech ginn elo net an den Detail – e Projet lafen, an dee kann nëmme emgesat gi mat der Schwäizer Arméi, wann, wéi gesot, deen Accord hei och definitiv hei guttgeheescht gëtt.

Ech mengen, dat beweist jo awer och, éischters emol, déi gutt Kontakter, déi eis Arméi mat auslänneschen Arméien huet, an zweetens awer och, wéi wichteg et ass, dass eis Arméi mat aneren Arméien zesummeschafft. Duerfir géing ech Iech bidden, deem Projet de loi, dee sech vläicht a priori méi einfach ugesäit, awer och Är Zoustëmmung ze ginn, well e virun allem vun deem Standpunkt hier eng grouss Wichtigkeet huet.

Ech brénge selbstverständlech dann och den Accord vun der DP. Ech soen Iech Merci.

Plusieurs voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Graas, fir Äre schrëftlechen a fir Äre mëndleche Rapport.

An den éischten ageschriwwene Riedner ass den Här Laurent Zeimet. Här Zeimet, Dir hutt d'Wuert.

Discussion générale

M. Laurent Zeimet (CSV) | Merci, Här President. Mäin honorabele Frënd, de Gusty Graas, huet Sënn an Zweck vun dësem Accord ganz gutt erkläert. E passt an eis national Sécherheetspolitick, an dofir géif ech meng Kolleeg recommandéieren, hei eis Zoustëmmung ze ginn. Villmools merci.

Une voix | Très bien!

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Zeimet. D'Madamm Liz Braz.

Mme Liz Braz (LSAP) | Ech därfer hei och kuerz a knapp den Accord vu menger Fraktioun ginn. Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Braz. Här Keup.

M. Fred Keup (ADR) | D'ADR gëtt och hiren Accord. Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Keup. Madamm Tanson.

Mme Sam Tanson (déi gréng) | Jo, merci, Här President. Ech ginn natierlech och den Accord vun deene Gréngen zu dësem Projet de loi.

Ech hätt just nach eng Fro par rapport zum Text, well, bon, mir hunn e Méinden och diesbezüglech eng Demande gemaach gehat, fir d'Institutionskommisioun zesummenzeruffen, wou mer nach eng Kéier wëllen driwwer schwätzen, wéi de Projet de loi iwwert d'ANS (ndlr: Autorité nationale de sécurité) soll weidergoen.

Do stellt sech jo d'Fro vun der Clearance. An hei den Artikel 5.3. vun deem Text gesäit jo vir, dass déi Leit, déi déi legal Bedingunge fir eng Clearance erfëllen, dann en Accès op d'Schwäizer Staatsgeheimnisser dierfe kréien. Vu dass deen Text jo och nach net ofgeschloss ass, schonn eng ganz Rei Joren an der Prozedur ass – dat ass jo och aktualitéitsgebonden, well et ëmmer erëm e spezifesch Fall gëtt, deen do an der Press diskutéiert gëtt –, wollt ech eebe wëssen, ob dann elo awer d'Garantien all gi sinn, fir dass mer deen Text och kënnen, wann en elo hei gestëmmt ass, tel quel applizéieren.

Merçi.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Madamm Tanson. Här Clement.

M. Sven Clement (Piraten) | Merci, Här President. D'Madamm Tanson huet mer elo e bësse virgegraff, well et ass genau deen nammlechten Artikel, deen ech och nach eng Kéier wollt uschwätzen. Op där enger Säit verspriche mir hei der Schwäiz, dass mer hir Dokumenter esou schützen, wéi dat virgesinn ass ënner dem legale Kader. Elo wësse mer awer, dass d'Regierung – ech mengen, dat war nach den Här Bettel am Projet de loi 6961 – selwer gesot huet, dass mer d'ANS-Gesetz brauchen, fir iwwerhaupt déi nei Krittären ze erfëllen.

Ben, deen Text ass schonn e bësse méi al, wéi d'Madamm Tanson richteg sot. Dee läit nach ëmmer vir. Dee gëtt elo nach eng Kéier iwwerschaaft. A mir sinn nach ëmmer – an dat ass jo och mëttlerweil e puermol an der Press diskutéiert ginn – net à mème, déi Clearancen an deem Mooss ausstellen, wéi eist Gesetz et u sech virgesäit, well mer dat Gesetz vun der ANS zum Beispill net gestëmmt hunn.

An dofir stellen ech mer och déi Fro, wéi dat an Aklang ze bréngen ass. Dat opposéiert sech net, fir hei d'ratifikatioun dovunner ze maachen. Dat stellt awer zumindest déi politesch Fro, wéi mer weiderkommen, fir datt mer déi Garantien, déi mer hei da ratifizieren, och an Zukunft kënnen anhalen.

Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Clement. Här Wagner.

M. David Wagner (déi Lénk) | Merci, Här President. Genausou wéi ee vun eise Virgänger, de Serge Urbany, bei enger änlecher Debatt 2015, also virun zéng Joer, scho gesot hat, wäerte mir dëst Gesetz net matstëmme, well ech ka mech erënneren, datt hien nach seng Skepsis ausgedréckt hat par rapport zu Informationsplattformen vu sensibelen Daten, déi op eng awer trotzdem net onbedéngt garantéiert Aart a Weis kënnen partagéiert ginn. Dat hat eis virun zéng Joer dozou gefouert, net derfir ze stëmme. An da maache mer et erëm eng Kéier zéng Joer méi spéit.

Ech soen Iech Merci.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Wagner.

Här Ausseminister.

Prise de position du Gouvernement

M. Xavier Bettel, Ministre des Affaires étrangères et du Commerce extérieur | Kuerz. Also fir d'éischt well ech dem honorablen Här Graas Merci soe fir dee komplette Rapport. Sait 20 Joer ënnerschreiw mir esou Accorde mat Länner. Mir hunn der am Moment eng 31, déi ënnerschriww sinn.

Zum ANS-Text: Deen ass net méi a menge Kompetenzen, mee ech wier wierklech frou, wann dee gestëmmt géif ginn. An ech well just drun erënneren, Här President, dass en an d'Längt gezu ginn ass, och wéinst der Question vu Primmen. Wéinst Primmen! Et geet em d'Sécherheet vum Land, an ech wier wierklech frou ... An et geet och em d'Garantië vun Dokumenter. Dat heiten ass ënnerschriww ginn. Also, et fonctionéiert jo.

Mee dat heescht, d'Base légale ass eng, wou Der wéist, dass jo och Kriticke kënnen kommen. An do-wéinst ass et fir mech wichteg, dass deen neien Text esou séier wéi méiglech och ka gestëmmt ginn. Mee ech soen dat elo éischter als fréiere Premier wéi elo als haitegen Ausseminister.

M. Claude Wiseler, Président | Merci, Här Ausseminister. Domat wär dann d'Diskussion zu deem Projet de loi ofgeschloss. Wannechgelift checkt elo nach eng Kéier, ob Der effektiv alleguer age-loggt sidd, éier mer zum Stëmme vun deem Projet kommen.

Wann dat de Fall ass, da komme mer elo zur Ofstëmmung iwwert de Projet de loi 8455. Den Text steet am Document parlementaire 8455³.

Vote sur l'ensemble du projet de loi 8455 et dispense du second vote constitutionnel

D'Ofstëmme fänkt elo un. De Quorum ass erreecht. Vote par procuration. Voilà, elo si mer do, wou mer mussen sinn. Ech schléissen de Vott of.

D'Resultat vum Vott ass: 58 Jo-Stëmme, 2 Nee-Stëmme a keng Abstentiuon. Dëse Projet de loi ass also ugeholl mat 58 Jo-Stëmme géint 2 Nee-Stëmme bei kenger Abstentiuon.

Ont voté oui : Mmes Diane Adehm, Nancy Arendt épouse Kemp (par Mme Stéphanie Weydert), MM. Maurice Bauer, Jeff Boonen, Alex Donnersbach, Emile Eicher, Félix Eischen (par Mme Diane Adehm), Paul Galles (par M. Maurice Bauer), Mme Françoise Kemp, MM. Marc Lies, Ricardo

Marques, Mmes Octavie Modert (par Mme Nathalie Morgenthaler), Nathalie Morgenthaler, MM. Laurent Mosar, Jean-Paul Schaaf, Marc Spautz, Charles Weiler, Mme Stéphanie Weydert, MM. Claude Wiseler, Michel Wolter et Laurent Zeimet ;

Mme Barbara Agostino, MM. Guy Arendt, André Bauler, Gilles Baum, Mmes Simone Beissel (par M. Gusty Graas), Corinne Cahen, MM. Luc Emering, Fernand Etgen (par M. Gérard Schockmel), Patrick Goldschmidt (par M. André Bauler), Gusty Graas, Mmes Carole Hartmann, Mandy Minella, Lydie Polfer et M. Gérard Schockmel ;

M. Dan Biancalana, Mmes Taina Bofferding, Liz Braz, Francine Cloener, M. Yves Cruchten, Mme Claire Delcourt (par M. Ben Polidori), MM. Mars Di Bartolomeo (par M. Franz Fayot), Georges Engel, Franz Fayot, Claude Haagen, Mme Paulette Lenert et M. Ben Polidori ;

MM. Jeff Engelen, Dan Hardy, Fred Keup, Mme Alexandra Schoos (par M. Tom Weidig) et M. Tom Weidig ;

Mme Djuna Bernard, M. Meris Sehovic, Mmes Sam Tanson et Joëlle Welfring ;

MM. Sven Clement et Marc Goergen.

Ont voté non : MM. Marc Baum et David Wagner.

Freet d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass dat esou decidéiert.

4. 8461 – Projet de loi portant approbation de l'Accord-cadre avancé entre l'Union européenne et ses États membres, d'une part, et la République du Chili, d'autre part, fait à Bruxelles, le 13 décembre 2023

Als nächste Punkt op eise Ordre du jour kënt de Projet de loi 8461, en Accord-cadre tëschent der EU an hire Memberstaaten an dem Chile. D'Riedezäit ass hei och nom Basismodell festgeluecht. Et hu sech hei schonn ageschriwwen: den Här Laurent Zeimet, d'Madamm Liz Braz, den Här Fred Keup, d'Madamm Sam Tanson, den Här Sven Clement an den Här David Wagner, genau sou wéi virun. A genau sou wéi virun huet dann och den Här Graas d'Wuert, fir de Rapport ze maachen. Här Graas.

Rapport de la Commission des Affaires étrangères et européennes, de la Coopération, du Commerce extérieur et à la Grande Région

M. Gusty Graas (DP), rapporteur | Merci, Här President. De Chile mat senge bal 20 Milliounen Awunner, dee schlängelt sech esou op enger Längt vu 4.300 Kilomeeter laanscht de Pazifik. An hiren, kann ee bal soen, berüümtste Schrëftsteller, de Pablo Neruda, huet emol eng Kéier säi Land esou beschriwwen: „schmales Blütenblatt aus Meer und Wein und Schnee“. Effektiv, wie schonn emol am Chile war, dee kann dat u sech nëmme confirméieren. D'Schluesscht vum 12. Februar 1817 bei Chacabuco huet am Fong geholl d'Onofhängegkeet vun Chile agelaut, an et war e Joer méi spéit, wéi de Bernardo O'Higgins formell am Fong geholl d'Onofhängegkeet deklaréiert huet.

Haut gëllt de Chile ouni Zweifel als eent vun deene meeschentwéckelte Länner vu Latäinamerika. Et ass och déi fenneftgréisst Economie a Latäinamerika. De Chile ass och den Haaptproduzent op der Welt vu Koffer, Lithium, Jod, Quetschen an Drauwen. 2023 zum Beispill war d'EU den drëtgréissten Handelspartner vum Chile. D'EU exportéiert haaptsächlech Maschinnen, cheemesch Produkter an Transportmaterial.

Mee de Chile ass awer och op der anerer Säit deen drëtgréissten Handelspartner mat der EU a Latäinamerika an importéiert virun allem Geméis, 39 %, Basismetaller, 21 %, a Mineralien, 20 %.

Bis haut huet de Chile u sech och 26 verschidde Fräihandelskommessen ënnerschriwwen. Schonn 2002 gouf deen éischten Accord zwëschen dem Chile an der Europäescher Union guttgeheescht. Am Januar 2013 ass dunn decidéiert ginn, deen Accord d'association unzepassen. Dee konnt dunn den 9. Dezember 2022 op Basis vun den Artikelen 91, 100, 207 an 212 vum Traité iwwert de Fonctionnement vun der Europäescher Union ënnerschriww ginn, fir sech deenen aktuellen Erausforderungen op der Welt och kënnen unzepassen.

Dee gëtt u sech hei duerch zwee juristesche Instrumenter realiséiert: éischstens den Accord commercial intérimaire. Deen ass den 18. März 2024 vum EU-Conseil adoptéiert ginn. Deen trëtt a Kraaft, wann d'chilenescht Parlament en och approuvéiert huet, an e kënt zu Enn, wann den Accord-cadre avancé en vigueur trëtt.

Dat zweet Instrument ass dann, wéi gesot, den Accord-cadre avancé. Dat ass en Accord mixte. An dat wësse mer jo alleguer, wat en Accord mixte bedeit. Dat heescht, dee muss souwuel vun der Europäescher Union wéi vun alle Memberstaaten dee Moment och ratifizéiert ginn, ier e kann a Kraaft treden. Do gëtt et eng Rei Dispositiounen a verschiddenen Domänen, déi provisoresch awer elo schonn applizéiert kënnen ginn, zum Beispill de politeschen Dialog, d'wirtschaftlecht, soziaalt a kulturellt Partenariat, awer och d'Modernisierung vum Staat an dem öffentleche Secteur.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, em wat geet an deem Accord? Majo, et sinn haaptsächlech véier Deeler. Deen éischten ass de Respekt vis-à-vis vun den demokrateschen Normen a Mënscherechter a géint eng massiv Waffeproduktioun.

Den zweeten ass de politeschen a Kooperatiounsdialog fleegen, ënner anerem Sujete wéi Ëmweltschutz, Energie, Aarbechtsrecht, Cyberkriminalitéit, Gesondheet a Migratioun.

Den drëtten Punkt ass den Handel. Do geet et ënner anerem och em Sanktiounen, déi virgesi sinn, wann een zum Beispill géint d'Paräisser Accorde géing verstouesse respektiv och fundamental Prinzippien vun der OIT (ndlr: Organisation internationale du travail). An da geet et awer och en Deel em d'Egalitéit zwëschen Mann a Fra. Des Weideren ass eng Promotioun virgesi vun engem favorablen Ëmfeld fir den Handel, och Dispositiounen, natierlech wéi an all Ofkommen, wann et zu Differenze kënt tëschent Investisseuren a Staat. An an deem Kontext soe mir, datt déi Gerichter och d'Engagement um Niveau vum Klimaschutz mussen matconsideréieren. 99,9 % vun den EU-Exporter ginn exoneréiert vun Taxen. Dat gëllt allerdéngs net fir zum Beispill sensibel Agrarprodukter wéi Banannen oder Räs.

Dann dee véierten Deel, dat ass deen institutionelle Kader. Dee gesäit am Accord d'Asetze vun engem gemeinsame Conseil vir. An all Decisioun muss awer och d'un commun accord geholl ginn. An dann ass natierlech och den Dialog mat der Société civile e weesentleche Punkt.

Här President, Dir Dammen an Dir Hären, dee Projet hei gouf den 21. November 2024 vum Ausseminister Xavier Bettel deposéiert. Den 10. März 2025 gouf de Rapport ernannt. An den 28. Abrëll konnt de Projet de rapport hei unanime ugeholl ginn.

Nach e Wuert zu den Avisen: Dem Conseil d'État säin Avis ass vum 4. Februar 2025. En huet u sech keng